

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lib. LI. Quercus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Thebis enim qui vicerant Jolea, Myrto coronabantur, ea de causa, inquit interpres, quia funebria est, Jolam enim heroem Thebani colunt, ad cuius tumulum Jolea celebrabant.

AMORIS VULNERA. CAP. XXIX.

*Myrtus fo-
lia habens
perforata.*

Est Myrti genus, quæ folia habet perforata, ea Trezenis latissime provenit: per hanc amoris vulnere, mœroremque ipsum, quo plurimum amantes ex desiderio concipiuntur, significari tradiderunt celebres doctrina viri. Alii (dicenda enim omnia sunt) fabulantur ab acu, quæ Phœdre capillos coercerat, ea foramina processisse: de quo, ut nullam esse fabulam tam ineptam, quæ apud Grecos auctore careat, admoneamur, apud Pausaniam lib. I. videndum.

GANYMEDES. CAP. XXX.

Sunt qui per myrtum Ganymedem referri putent, quod persuasum sit eam ibi latissime natam, ubi puer is pedum vestigia pressisset. Argumento esse locum in Chalcide Harpagium à re ipsa nuncupatum, quod ibi Ganymedem ab Jove raptum fabulantur, ibidemque Myrtos pulcherrimas, atque admodum copiosas nasci. Quod ea de causa à Chalcidensibus confectum ajunt, quod insulares illi impurum genus fuerint, puerillum amorum turpitudini quam deditissimi, pudore omni pollubito. Id quoque apud Pausaniam.

PAPYRII VICTORIA. CAP. XXXI.

In numis aliquot aspiciere est Papyrii caput myrtea corona redimitum. Significat id Sardos ab eo in campis Myrteis superatos, ob cuius rei memoriam myrtea ipse corona usus est.

JOANNIS PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORUM

LIBER LI.

DE IIS QUÆ PER QUERCUM, HEDERAM,
FERULAM, MILACEM ET AMYGDALAM
SIGNIFICANTUR.

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

AD ILLUSTR. HIERONYMUM ROBOREUM
VICINOVI DOMINUM.

Ecce vero tibi Quercus tua, bonantissime Hieronymo, quam ex Ægypto ad vestram tibi dari tantopere cupiebas, neque id immerito, neque temere: nam cum ea arborum validissima vulgo à robore nomen consecuta sit, sive potius vires ipse ab arbore Quercu, quæ robur ipsa est, nomen acquisierit, cui potius dari debuerit, quam illi qui de clarissima Roborea stirpe prognatus, duorum aetatibus nostrorum maximorum Pont. Sixti IV. & Julii II. illustris gloria, clarissimum quemque, eorum de conre videatur? Nam Sixtus Saona ortus cum veluti postliminio Taurinum veterem patriam studiu florentem revocasset nostrorum tuorum, quos agnatis habebat, liberalitate adjutus, paratam sibi ad Pontificatum viam invenit: multum enim virtute & disciplinis optimis profecit, ut vel ante aetatem primos in congregatione sua titulos sit honorifice consecutus: mox doctrina & præsantis ingenii nomine Sacerdos Card. factus, integritate hominis cognita, nullo negotio fuerit ad summum Pontificatum evectus, ac tum ipse, tum Julius II. qui eò paulo post successit, progeniem, unde fuerant oriundi, honestissimis titulis & honoribus ornaverunt.

A Sed ne singula referam qua & alia a me dicta sunt, & paucis explicari non possunt, quid magni illi Gallo- rum Reges, nonne Roboreos semper magni fecerunt, & eorum aliquem apud se foverunt? te que adeo ipsum sapientissimus Rex Franciscus, ac deinde Henricus ejus filius, singulari humanitate sunt amplexi? quibus tu bonarum disciplinarum studio politorumq; eruditionis nomine gratus in primis extitisti, eiq; opinioni, qua omnes de te concepimus, in hac ipsa adolescentia non avare capisti respondere: unde ipse etiam Rex Hen- ricus tua ad res gerendas opera atque industria uti in animum induxerit. Itaque non plus tibi familia tua splendoris adjungit, quam ab te illa accipiat, eique indies magis accessurum esse videtur. Quod autem ad Quercum attinet, Hedera quoque se illi applicuit ad ornamentum, proq; septo Myrtus, & Ferula, Milax, cum Amygdalis accessere, quibus venuste adium tuarum hypetron poteris convestire, amantioribusq; umbra sibi admodum opacare. Vale.

DE QUERCU CIVIUM SERVATOR. CAP. I.

Inter coronarum genera querna in primis celebratur, qua civis in bello servati signum magno a- Corona ci- sica ex Quercu, & quaro. Apud veteres in honore semper habita. Cur vero civicas ex Quercu fieri sit institutum, plures enu- merantur cause. Alii enim dicunt honorem hunc Arcadibus attributum, quos oracula solita sint ob vetustatis honorem Glandiphagos appellare. Alii ea de causa, quod facilem & promptuarium cibum Quercus sit militibus afferre solita. Alii quia Jovi sacra sit, in cujus tutela sunt civitates, con- gruensq; haberi, ut qui civem servasset, ea coronaretur fronde, qua civitatum omnium tutelari Deo dicata esset. Apud Celtas autem, ut Max. Tyrius tradit, altissima Quercus deligebatur, eaque erat Jovis signum. Sunt qui eam tradant primam Plantarum omnium genitam, atque ita populorum al- tricem fuisse, & primariam oraculorum authorem. In numo quodam, cujus Dorica inscriptio, A- In Dodone mote Chaoniae Molof- formi ve- gionis. NEPOTAN. Aquila habetur fulmine subter pedes dejecto, & rami duo querni in coronam flexi, qua- rum dubio procul Epirotarum moneta glandes Chaonias, & oracula Dodonaa significat. Quantum ve- ro pertinet ad servatos cives, quamvis in Lauro de C. Gallii & L. Nevii Surdini numis rem expli- cuisse satis esse possit, non importune tamen loco hoc repetetur quod Ovidius de Quercu ad Lau- rum dixit, cum in arborem eam Daphne transmutaretur, Mediamq; tuebere Quercum. In numis quip- pe aliquot coronam civicam esse postam, quam duo Laurei rami circumplectuntur, non ipsi in coronam deducti, sed ad osculum quodammodo incurvati: litera, OB CIVES SERVATOS, quorum duo hujusmodi apud me sunt. Qua specie civicam eam fuisse crediderim, quam pro Augusti foribus affi- xam scripsit Ovidius:

Postibus Augustis eadem fidissima custos Ante fores stabis, mediamque tuebere Quercum.

Quamvis nonnulli arbores ipsas eo gestu fatas fuisse putant. Libet autem & aliorum quorundam ad- dere monumenta. In numo C. Caligulae civica tantum cum glandibus spectatur, in quo litera sunt hujusmodi, S. P. Q. R. PP. OB CIVES SERVATOS. In Sergii vero Galbae Aug. numo civica eadem est cum inscriptione, S. P. Q. R. OB C. S. Eadem in Vitellii Germanici, in cujus medio haec litera sunt, S. P. Q. R. OB. CIV. SERV. In numo etiam quodam aureo, & aliis plerisque observavi, civicam hanc Neroni etiam ex S. C. dedicatam: quamvis alia non adsit descriptio, idem tamen est significatum. Eo- demque S. C. Antonino numus datus est cum Porca foeta & natis sub ubere, quibus imminet quer- cus, quod animal id dubio procul glande plurimum pascatur, unde antiqui omnino cibi admonea- mur: quam causam Plutarchus praecipuam putat in civicae coronae dono, quamvis primas Jovi partes tribuat, cui sacra sit arbor, & in cujus tutela, uti dicebamus, sunt civitates. Videas & in numo quodam Augusti Caesaris, quercus arbores duas cum ingenti patina in medio earu sita, circa quam litera sunt ad quadrati posturam S. P. Q. R. Neque sum nescius civicam etiam ex Illice fieri solitam: nam & ipsa glandifera est, Caeciliumq; Comicum Poetam coronam ligneam appellasse, omnino enim M m m m lignea

Do corona quercu Lu canu lib. 1. Servati gi- bis referen-

A amputatis, superioribus autem ita mutuo complexis, ut oculi speciem reddant. Plutarchus Osirim hujusmodi signo redditum arbitratur, qui, ut nonnulli prodidere, non Ægypti solum, verum & Italiae, & totius ferè terrarum orbis imperium obtinuerit. Ajunt vero scepra hujusmodi ita pluribus ramis ornari solita, ut plures erant provinciarum, quibus is imperitaret, cujus honori & nomini dictum esset id monumenti. Quercus enim Rheæ, quæ terra est sacra, ut Apollodorus, 3. de Diis, ait, Quin eos omnes quernis coronari tradit, ob utilitates quas arbor ea tam in ædificiis, quam in primo victu præbuit.

Apollonius lib. 1. Argon. præfert etiam plurimæ alias res quæ re-cinset Theophrastus lib. c. 8. & 9. de plant. hist. Macr. lib. 1. Satur. c. 21. Ad verbum à Suetonio in Vespas. c. 5.

OSIRIS. CAP. VII.

Macrobis in hac oculi specie, quæ ab incurvatis ad complexum hinc inde ramis, ut in nobilitatis vestra gestaminibus spectare est, cum Osiridis nomen agnoscit, tum Solis id esse signum contendit. Oculi vero similitudinem ideo poni, quia Sol regali potestate cuncta despiciat, unde illi oculi cognomen apud antiquos. Sedenim de oculo eo commentario disputatum, quo per singulas humani capitis partes, quæ aliquid significant, decurritur.

PRINCIPATUS. CAP. VIII.

Æterum & in Aruspicum disciplina Quercus principatum ostendit, quod multis olim auguriis observatum est: ex quibus illud præcipuè referendum videtur, quod in suburbano Flavio Quercus antiqua, quæ Marti sacra erat, per tres Vespasie partus singulos repente ramos à fructu dedit, haud dubia signa futuri cujusque fati. Primum quidem exilem & haud ita multo post arefactum, ideoque puella nata non perennavit. Secundum prævalidum ac prolixum, & qui magnam portenderet felicitatem. Tertium vero instar arboris: quare patrem Sabinum ferunt aruspicio insuper confirmatum renunciasse matri nepotem ei Cæsarem natum. Contra vero sceprum novissimo Neronis anno de Augusti manibus excussum fulmine, imperium Cæsaris divinitus abrogatum indicavit.

Flavio Quercus. Sueton. in Galba. c. c.

FERITAS. CAP. IX.

Quorundam etiam inventum fuit animi feritatem ex Quercu significare, quod etiam non ignobiles Poëtae agrestes homines, immites, atque savos, nullisque humanis moribus expositos, duro ex robore natos dicitabant: de quo interpres Hesiodi: Veteres ait filios in quercubus aut petris exponere solitos, urbium tectorum ve commoditate nondum adinventam, datamque hinc animam, ut ex petris aut roboribus geniti viderentur.

Hom. Odyss. T. Nam usque fatidice quercus. Sueton. in Galba. c. c.

OBSCOENITAS. CAP. X.

Habet & glans ipsa suum significatum, idque obsceno satis intellectu, ob eam scilicet qua prædita est figuram, pudendi virilis mucroni pene similem, atque hinc Arcadium obscœnitatem incessi reperias, quod Βαλανοφύτοι essent. Unde Diogenes ejusmodi notæ adolescentem Arcadem dixit, is cujusmodi videretur esse interrogatus: intelligebat enim Arcadium infamem esse, utpote quæ luxu deliciisque barbaricis corrupta esset. Alii referunt ad stuporem, unde dixerit etiam Juven. *Leva in parte mamilla nihil Arcadico juveni subsultare.* Sed cum priore sententia facit alterum ejusdem Cynici dictum, apud quem cum mentio fieret de puero quodam qui male pudicitiam tutabatur, Diogenes cujusnam is esset interrogatus. Tegeates, respondit, ludens scilicet ex ambiguo: nam Tegea civitas est Arcadiæ: Tegos autem interdum pro lupanari ponitur.

D. Laertius in ejus vita. Quia cellula lecti infans.

IRA DELINITA. CAP. XI.

Ipsa deniq; arbor Quercus, ea insignis asperitate, quæ omnibus conspicua est, non immerito fertur usque adeo inimica oleæ, ut eam juxta se positam extinguat. Olea vero cum sit pacis, mansuetudinis ac lenitatis indicium, excogitatum est Quercum olea complicare, cum iracundiam atque inexorabilem animi asperitatem sese ad lenitatem dedisse significandum fuerit. Contra addam *ναρξίβιον, νβίον, & γερρον* & ea, quæ beneficium à Quercu consequuntur: scriptores enim naturalium rerum, hederam quercinam, viscum quercinum, & polypodium quercinum optimum dicunt.

Plin. lib. 24. cap. 1. Videndus Theophrastus supra.

DE HEDERA. CAP. XII.

Hedera autem non quercina tantum, sed qualiscumque esset, haudquaquam obscura celebratissima erat apud Ægyptios: quippe quæ propter continuum virorem vitibus etiam præferebatur in sacris, quod illa à fructu folia identidem amittant.

BACCHUS, CAP. XIII.

EA vero in primis quæ corymbos nigros fert, sed & sine delectu coronamentis accepta Dionysio sacra quod æque est ac apud Ægyptios Osiridi, à quo etiam isti nomen: Chenofiris enim eorum lingua nominatur, quod Osiridis planta interpretatur. Præterea Dionysius, Nyfa urbe à se posita in extrema fere India, hederam quam sevit, æternum nominis sui monumentum esse iussit.

NOCUMENTUM ABSCONDITUM.

CAP. XIV.

THyrsis vero, quod telum est ligneum, circumfusa Hedera coopertum vini nocumentum hieroglyphicè indicat sub ipsius suavitate latitare. Hinc Macrobius Liberum Patrem ait ferre per obliquum, circumfusæ hedera latitante mucrone. Neque aliud sibi vult vitis supra caput Hecates prætendi folia, quæ nimirum ostendit Fauni patris insidias, quas in natam vini opera construxit, de quo latius in Serpente,

Tum quod Baccho iniati hedera coronabantur Euripides in Bacchis, & Dionysius in Cosmographia. Macr. lib. 7. Satyr. c. 1.

Nec ullum omnino nodum in corpore habere, teste Epist. Pomp.

En lib. 4.

TENACITAS. CAP. XV.

Usque adeo vero adhæsit hedera tenacitatis nomen, ut illigandi complectendique significatum, ut olim apud nostros flamine Diali non modo eam tangere ominusum esset, verum etiam nominare, ne inde illigatus aliquo modo, vel re, vel cogitatione deprehenderetur. Eaque de causa neque anulum quidem ei gestare licebat, libera siquidem omnia esse volebant sacrificialis. Unde sacrum factura Dido apud Maronem, *unum exuta pedem vinculis in veste recincta legitur.* Manifestum autem est hederam vincire quicquid fuerit, ad quod se applicuerit. Hinc Horatius *Carm. lib. 1. od. 63. lascivis hederis ambitiosior dixit.* Hinc Catullus mentem amore revincens, *ut tenax hedera hac & illac arborem implicat errans.* Et Gallienus Imperator:

Brachia non hedera, non vincant oscula concha.

Ea denique sive ab hærendo, sive ab eo quod edita petat, sive potius ab edendo ea, quibus adhæserit nomen habeat. Libero Patri dedicata est, ut initio dictum, quod ita semper vireat, ut & ille semper juvenis. *Nam, Solis æterna est Baccho Phæboque juvenis,* vel quia mentes hominum ita Liber liget, uti ea quæcumque tetigerit impedit: ebrius enim quamvis solutum eum vel in angusta paupertate dicat Horatius, & Lyæus à solvendo nomen acceperit, irretitam tamen habet mentem, neque sui compos est.

ASSERTOR. CAP. XVI.

IN numis plerisque caput hedera redimitum aspicias cum assertoris inscriptione: ut illud cum cornibus, ab cuius altera parte sigillum est cum racemo in dextera, in lava spoliū gerit: literæque legi possunt, ΔΙΟΝΤΕΟΤ ΣΕΝΤΗΡΟΣ. In aliquot aliis caput identidem hedera redimitum, ab altera vero facie Hercules cum clava & spolio literæ sunt, ΗΡΑΚΛΕΩΤΕ ΣΕΝΤΗΡΟΣ: infra vero, ΘΑΣΙΩΝ. Sed dicerem ego populeam potius esse frondem, nisi flexuosus viticulae ambitus hederam potius referret. Sunt vero Thasii ab insula, quæ Thraciæ adjacet, unde Hercules progenitores oriandi, quo nomine illi sibi plurimum plaudentes, imaginem ejus numis exprimere instituerunt.

Epist. 5 ad Torquatum, lib. 1.

BAC-

BACCHEIA SUPELLELEX. CAP. XVII.

Vinaria vero vascula, quæ Cissibia plurimum appellant, orificium ad hederacii folii speciem in-
 formatum habent: κισσός enim hederæ: cujusmodi vasa quamplurima, quæ longam sapiunt ve-
 tustatem, ubiq; Romæ videas. Et quæ nunc etiam è luto formantur, ad eandem pene formam redi-
 unt, à foliisq; vulgo nomen habent, nam Folietæ nuncupantur. At bona pars Italiae vasa vinaria
 quotidiani usus Boccalia, quasi, ut puto Bacchalia dicere velint, appellant. quamvis βακκαλίον pro
 vase vinario sit apud Homerû. Qui κισσός, hæc dicta putarunt, quod vasa olim ex hederæ fieri solerent,
 hallucinari mihi videntur: nam neq; quidem lignum satis idoneum, neq; materia commoda est, cum
 sitis constet, si poculo hederaceo mixtum infundatur, vina transfluere. Neq; ego nunc poculorum
 genera perquiram, quæ copiose satis ab aliis enumerata fuerunt: illud ostendisse satis fuerit, qua de
 causa bona eorum pars hederam supremo margine assimilarent, quin etiam in nonnullis juxta an-
 sam impressum hederæ folium observet: & apud Maronem *Pastoralibus* quibusdam poculis super addi-
 ta vitæ, *Diffusus hederæ vestit pallente corymbos*. Qua vero specie esset cantharus, qui Baccho dedica-

*Nomen dicitur
iam poculi
Lugdunensi-
tis. Legimus
tamen apud
Serenum
Samonicum
Mollibus ex
hederæ tor-
nantur po-
cula lignis.
Legendus
Macro. l. 5.
c. 2. super
Cymbis.
Cissibia.
Cantharus
Bacchi.
A Plin. lib.
16. ca. 3.
Eclog. 6.*

Eclog. 6.

Batur, ut scyphus Herculi, si quasierit quis, picturatione commo-
 dius quam verbis explicabitur. Pedem enim habet à latiori am-
 bitu in angustum flexuoso interius ductu se contrahentem, ita ut
 ea pars tota defidentibus incurvis costulis describatur: mox in-
 tumescit in calicem, quod nomen nostris in sacrificiis tot jam ab
 hinc annis, specie nihil quicquam immutata, receptum est: hinc i-
 veru angustari incipit, totoq; ambitu intro versus incurvari, quo
 ductu ubi aliquantulum processerit, rursus aperitur, & cratera in
 summo patefacit. Adduntur hinc atq; inde ansæ, quas Aures Græ-
 ci libentius appellarunt, sed aures ego eas alia quam ansæ sint for-
 ma factas intelligo: utpote quæ quidem prostant à summo vase,
 seu minime ad inferiora flecterentur. In morem autem Delphino-
 rum alias ansæ, alias anguim figuras, plerumq; volutarum in mo-
 dum fieri solita. Sed & una tantum ansa præditos pleriq; locis
 cantharos in antiquorum monumentis aspicias, cujusmodi apud
 Virgilium est. *Silenianus ille,*
Cui gravis attrita pendebat cantharus ansa.

POETA. CAP. XVIII.

Quod vero Poetis hederæ decerneretur, ut una cum Lauro coronam eorum perficeret, non tam
 perpetuus utriusq; viror, qui diuturna eorum opera significaret, in causa fuit, quam ut ostende-
 retur, eos, qui dignos hederæ evasisent, Laureamq; meruissent, & ingenio & arte præcelluisse: per
 Laurum enim insitam in ingenio vim, ac venæ fecunditatem Apollinis irradiatione locupletem in-
 telligebant: per hederam vero artem & industriam pervigili labore partam. Cujus rei id est indici-
 um, quod hederæ suapte vi admodum imbecilla humi semper reperet, neque se umquam attolleret:
 pertinaci tamen labore artificiosq; conatu pervincit, ut vel arboribus vel parietibus adhærescens,
 paulatim irrepens supra omnium fastigia victrix evadat, & supremo in vertice dominetur, utroque
 enim opus est, si quis velit excellere: nisi vero excelluerit, nihil quicquam profecit, quia *Mediocri-
 bus esse Poetas, non Divi, non concessere columna.* quare sapientur ait Horatius:

*Hinc Macro
Eclog. 6.
Pastores
hederæ cre-
scentem or-
natæ Poe-
tam.
Hederæ cur
poetis dica-
ta.
Horat. de
Art. poet.
libid.*

*Ego qui à studium sine divite vena,
 Ne rude quid possit video ingenium: alterius sic
 Altera possit opem res, & conjurat amice.*

In eandem sententiam apud Pindarum legas, ut in Ape diximus, Poetas lacte simul & melle pa-
 sci: quorum lac naturam facundia ubertate affluentem, mel artem laboriosumq; proficiendi cona-
 tum ostendit. Non enim sine magno labore, industria & artificio comparatur. Apud Athenæum,
 quod minime dissimilandum est, legas, ex Seno Eliensi Grammatico desumptum. Aurocabalos, qui
 postea Jamborum Poetæ nuncupati sunt, hederacea corona uti solitas: Ithyphallos vero alas tui-
 ca ma

Mmm 3

ca manicatos, ebriosorum personas ridiculum in morem gestasse. Hinc apud Virgilium :

Ensid. 1. 6.

Threicius longa cum veste sacerdos

Obloquitur numeris septem discrimina vocem.

Et quod ad manicatos facit, eiusum alibi :

Et tunicae manicas, & habent redimicula mitra.

Ensid. 1. 9.

Sed ut ad Athenæum revertamur, Phalophoros demum ait (ideæ sunt hæc impudentioris Mulsæ, scilicet scivæ que apud veteres ceremoniæ) serpyllo & paderotæ herbis faciem occultasse, fertaque sibi ex viola & hedera nexuisse.

VETUSTAS. CAP. XIX.

PRÆter hæc vetustatis symbolum est hedera, cum semper circa vel arbores, vel ædificia, vetustate consumpta ruinosaque saxa maxime versetur : quin etiam ex eo Baccho sacra, veluti vina etiam de vetustate commendantur. Pindaricum porro est vinum à vetustate commendare, ut Ephe-

mosto in Olympiis, αὐτὸς ἢ παλαιὸν ὄψο ὄλον. Ita Horatius passim :

O natam mecum consule Manlio testam.

Sic Tibullus, ut corrupta obiter lectio corrigatur, lib. Amorum secundo, Elegia prima :

Nunc mihi fumosi veteres afferite Phalernos

Consulis, & Chio solve vincla cedo.

Fumosi enim Consulis, non Fumosos Phalernos, ut imperiti nonnulli putant, eadem synepieia apud Juvenalem habetur :

Fumosos equitum cum Dictatore Magistros.

Notum enim quemadmodum Romani studiosissime curarint, ut atria sua majorum illustrium imaginibus complerentur, ad excitandam scilicet posteritatem, ut quod sibi ad imitandum proponerent, assidue conspicerent. Fumosos igitur, præ vetustate quadam veluti fuligine coloratos. Hedera autem cogere in senium arbores creditur, ipsaque non nisi senescentibus libenter adhærescit. Extant super hoc luculentissima Laberii carmina, quorum ea duo tantum afferam, quæ ad sententiam, qua de nunc agitur, congruere videntur :

Ut hedera serpens arborum vires necat,

Ita vetustas ambitu annorum necat.

Neque quidem ea tantum de causa, quia vetustas vinum commendat, & hedera sit vetustatis indicium, ea Baccho sacra perhibetur, sed quoniam, ut super ejus vi Plutarchus dixerit, commanducata hederae folia ebrietatis speciem quandam repræsentant, & proclives ad furorem mentes incitant.

FUROR POETICUS. CAP. XX.

ATque hinc demum existimant eruditissimi viri coronas hederaceas Poetis attributas, siquidem motus ille divinitus fit, ut author est Plato, quo Poetarum mens concitata, imagines rerum tot supra naturam concipit, & in ea interdum mysteria scriptis mandat, quæ paulo post ipsi abeunte furore vix intelligunt. Unde non immerito excludit sanos Helicone Poetas Democritus, eosque tantum admittit :

*Horat. de
art. Poet.*

Quos cantor Apollo

Nubila, quaque Deum in penetrabilibus addita cernunt.

Non patiur versare lutum, sed ad aurea cæli Atque ubi jam sese rediere in somniamente

Limina sublimis Jovis omnipotentis in aula Attonica repetunt, & qua inspicere reposcunt,

Sistit, & ætheri monstrat commercia cætus, Et plerumque suas non percipere Camanæ,

Ambrosiamq; libens nec largi, propinat, & illi usque adeo humanis præstant cælestia rebus.

Magna canunt afflante Deo, mortalia ponunt.

*Uti nuper
Torquatus
Tassus Ita-
licus.*

DE SMILACE. CAP. XXI.

QUoniam vero Milax, ut vocabulo utar Aeginetæ, quadam cum hederae foliorum viticisque similitudine ita congruit, ut ea multi magno ceremoniarum errore pro hedera usi sint, ignorantes funestam esse, & omnibus sacris & coronis infausam, ideo visum est in hoc hederae commentario

mea

eam dissolvere ambiguitatem. Quatuor enim distinguitur speciebus : arborea una, qua nostris ta-
 xus est virgulto affimilis : sed aspera & spinosa, furculis, ramis, pediculis, & foliis paluri instar hama-
 tis, labruscæ propemodum racemis prædita, quam Venetiis in semotioribus Lignipedum hortis in
 pergula surrectam aspexi. Hederæ alia duæ propiores, quarum una Lævis, altera Hortensis appella-
 tur, sed usque adeo sibi invicem assimilata, ut utramq; plerique unam tantum speciem existimarint.
 Siliquis hæ lupinorum tunicas magnitudine adæquantibus fecundissima, in quibus grana ad faeco-
 riorum similitudinem renuncolorum figuram referentia delitescunt pressiora in aliis, in aliis torosio-
 ra. Colorum multa varietas, in aliquibus lutea, in aliquibus purpurea, nigra alia, alia variegata ex
 nigro & albo, furculo in omnibus junceo ad admirandum altitudinem excrescente-foliis propemo-
 dum hederaceis, nisi quod hederis unicuique singula, his passim trina : hederæ tenacia, & perpetua,
 & levore quodam placida, his asperiora debiliaque, & cum vento simul interdum abeuntia Autu-
 mno profus decidua.

FUNESTUM. CAP. XXII.

Los harum coronis intextis funestum habet hieroglyphicum. Florem vero ferunt violis admodū
 similem, colore in aliis candido, in aliis puniceo, in aliis etiam subpallido, ex quibus lugubres
 coronas fieri Plinius attestatur, infandosque esse dicit omnibus sacris & coronis : causamque affert,
 ob crocum in eam herbam amore smilacis conversum : quam quidem fabulam Naso 4. Transmu-
 tationum libro, unico eo versu tangit :

Et crocon in parvos versum cum smilace flores.

De qua quidem fabula cum nihil aliud extaret, nos olim de cultu ejus herbæ viticulivæ justum opu-
 sculum hexametris cecinimus fabulæque totius argumentum explicuimus. Idem Plinius ait *Vulgus*
ignotum, hancque hederam existimando, festa sua polluere. Nam & Poetis, & Libero Patri, aut Sileno,
 Smilax jam pro hederæ sacrabatur ab iis, qui omnino quibus coronandi essent ignorabant. Legumen
 hoc diu nostris regionibus ignotum, nunc nuper allatum è Sicilia Romam, multorum hortos tota
 jam Italia cœpit multiplici fruge fecundare. Obleat mirifice fructus tum lepida colorum varieta-
 te, nitoreque gemmarum instar ardentium, tum opere topiario furculus, qui foliorum sylvæ den-
 sitatissima in metas erigitur altissimas, & muris applicata paucorum dierum spatio ad celsa quantumli-
 bet ædium fastigia proripit, turres exuperat, nullius arboris proceritate superatus. Ideoque in spa-
 tiolosæ scenas latissimaque tentoria, quo præcipue anni tempore magis expetuntur, mirabili pampi-
 norum feracitate contexitur. Tum cibus leguminis non, ut multi tradunt, abominabilis, sed gustu
 gratus atque suavis : nam & discelusus à tunicis, & cum teneris adhuc siliquis aqua incoctum, lautis
 etiam canis apponitur. Quam vero medici damnant, forte trachea illa est, paliuri spinis prædita,
 quæ racemulos quosdam ad instar labruscæ producit.

DE AMYGDALA. CAP. XXIII.

Quoniam vero nobilissime Hieronymus, spem eam quam de præclara ista indole tua optimam
 omnes conceperant, vel ante tempus explere, tam in bonarum artium studiis, quam in insigni-
 um morum elegantia jam dudum occcepisti, Amygdalam tuam esse hieroglyphicum animadverti :
 ea enim arbor ante alias omnes floribus induta, non suæ tantum spem ostentat opulentia, sed & a-
 liarum frugum annum feracem pollicetur. Unde Maro cum videret eam primam omnium florere, ni-
 hil vel Januarii rigore deterritam, ex florum ejus multitudine læta idemdem fœtura spem in fru-
 mentis concipere nos posse monet his versibus :

Contemplator item, cum se nux plurima sylvæ

Induet in florem, & ramos curvabit olentes,

Si superant factum, pariter frumenta sequentur,

Magnaque cum magno veniet tritura calore,

Quod si spes, ut Speusippus Platonicus definit, est expectatio boni, velut è converso metus animi
 concitatio in expectatione mali, sicque floribus inspectis usum inde fructuum expectare solemus,
 nulli

nulli dubium erit, quin flos sit futuri boni prænunciator, & frogem paulo post succrescentem pollice-
atur: nam & Themistius jucundissimam & floris speciem fructuum prænunciam esse dicit.

JUVENTUS. CAP. XXIV.

*juventus
spei semper
plena.
Hinc Virg.
de obitu
Mæc. ju-
ventem flo-
rentem O-
vi. 3. Amor
viridem di-
xere, & Che-
rea in Eu-
nuchio, pu-
ellam 15.
annorum
florem vo-
cat.*
Eccl. 1. 22.

AD hæc flos omnis juventutis habetur hieroglyphicum; juvenus autem omnis semper spei ple-
na, cum senectus contra omnia desperet: sive hoc accidit juvenibus ex exiguo rerum usu, sen-
bus vero ex irrita multorum votorum experientia: sive quia juvenes natura vegetiore, quæ cupi-
unt ardentius futura etiam sibi proponunt, spemque impendio pascunt, senes de bilitate confecti, præ
timore etiam cum asecuti sunt, diffidere videntur, ideoque bonis minus gaudent. Alii dicunt æquus
ideo sperare juvenes quam timere, quia spes est de futuro tempore: in senibus autem multa memo-
ria residet, ac earum præcipue, quæ spem plurimam eludere, tum autem memoria ipsa spe quodam-
modo contraria constituitur.

SENECTUS. CAP. XXV.

Porro senectus, quæ sese hic obtulit facit ut ad amygdalam rursus revertamur, ejus siquidem
hieroglyphicum in Divinis literis accipitur pro Canitie, quæ manifestum est senectutis indicium.
Amygdala autem potius quam alia quæpiam ex plantis, quia, ut etiam ex Maronis descriptione vi-
dimus, arbor nulla densiorem florum ubertatem reddit quam Amygdala. Locus autem est in hanc
sententiam apud Salomonem ad calcem Ecclesiastæ: *Florebit Amygdalum, & pinguescet locusta, &
dissipabitur capparitis, atque hæc incipientibus, hominem in domum eternitatis suæ profecturo.* hoc est,
ut apud Eucherium, canescet homo, tumbent pedes, & concupiscentia frigeſcet: nam hæc pluri-
mum homini in postremo vitæ tempore accidere consueverunt, ut inde in terram, quasi in eternita-
tis suæ domum redeat. Proculdubio autem indicium appropinquantis mortis est, cum canis caput
albicat capillis. Mitto illud quod D. Hieronymus notat, quosdam interpretari per amygdali florem
sacram spinam, quod decreſcentibus natium carnibus spina succrescat, & floreat: nam hoc & illud
senii est.

CONTINENTIÆ FRUCTUS. CAP. XXVI.

APud Hieremiam primo capite, ubi se is virgam vigilantem videre aserit, Theodotio reddit
amygdalinam. Unde colligitur, amygdalum castioris hieroglyphicum esse temperantia: mu-
cem enim eam videmus amarissimum habere putaminis corticem, testa que lignea, ea que durissima
cingi, amaritie corticis difficultatem indicante, integumentum duritia virtutem ipsam: fieri autem ut
cum putamina illa & amara & dura summo veris, fructu fruere suavi admodum & delicato. Sic con-
tinentiæ castigata coercita que custodia, amara primum videtur, perdifficilis, & ab omni delectatio-
ne remotissima, sed ex qua fructum colligas ducissimum suavissimum que: ait enim Hesiodus, virtutis
radices amaras esse, fructus vero suavissimos.

DE NUCE JUGLANDE.

NUPTIÆ. CAP. XXVII.

*A Plin. lib.
15. cap. 22.
h. c. Eccl. 8.*

AB amygdalo ad nucem juglandem transire non incongruum, cujus est hieroglyphicum ut nu-
ptias præ se terat. Credidere multi, ait Plinius, quia nuces cadendo tripudium sonumque faci-
ant: qua de causa dictum illud. *Sparge marite nuce.* Sed verisimilior causa est, quam ipse communi-
scitur; ob integumentum duplex, pulvinati primum calicis, mox lignei putaminis, quali propemo-
dum operimento fetus muniuntur.

CAPPARIS. CAP. XXVIII.

*Capparitis
Hebraicè
Aion.*

UT vero & Capparim absolvamus, super eo multa & varia tam Hebraici interpretes, quam Latini
& Græci commenti sunt, dum Hebraicam vocem, quam nos Capparim dicimus, illi AYIONA,
modo amorem, modo desiderium, modo concupiscentiam, & his similia elocutionibus suis circum-
scribunt. Sed qui diebus nostris scripsere Capparim libidinem perfrigerare, hoc loco, teste eo, dece-
pti vi-

pti videntur, quod minus animadvertent Salomonem id notare voluisse, cessare tunc libidinis ardorem, cum Capparis nulla esse ceperit: id enim aperte signat, *Dissepata fuerit*: perinde ac si Græci per fabulas suas philosophentur, tunc ardorem Leandri gelidis aquarum fluctibus superari, *Ecclesiastic.* cum primum Herus lucerna fuerit extincta.

JOANNIS PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORUM

LIBER LII.

DE FUNESTIS ARBORIBUS, ET CORONIS ALIQUOT.

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

AD LAURENTIUM GRANAM.

Ultimos illo die, quo Celsi Melini iusta, Academia universa deposcence, perdetusto majorum ritu celebravimus, memini te (facundissime Grana) dum funeris apparatus instruebatur, multa de me quærere super funestiarum arborum significationibus, quod nonnullam hujusmodi rerum inquisitioni operam dare me non ignorabas. Tuque meminisse debes pauca admodum ea fuisse, quæ mihi tunc, tanti ac talis amici casu conslernato, memoria succurrisset: tum quod eo totus conversus eram, ut quæ multa in præcepti juvenis desiderium à doctissimo quoque conferiebantur, sedulo colligerem collectaq; publicarem: tum quod nolebam eo tempore te nugis meis occupare, studiorum tuorum socium laudare meditantem. Quem quidem tu non laudasse tantum, sed diuturniori, vel æterna potius vita visus es mihi restituisse. Dignus quidem Celsus, qui tam eruditum, tamq; elegantem funeris sui laudatorem fortiretur: Dignus tu quoque, qui de juvene tam præstanti, tam docto, tam probo verba faceres, quamvis id letiori argumento factum omnes maluissimus. De qua quidem oratione tua multa alii præclare prædicant: nos exuperasse te & nostrum & omnium expellationem, qui de optima quaque concepimus, verissime profitemur. Tibi vero an ego responsurus sum in illis quæ percontatus eras, adhuc ambiguum est mihi: cum vi tamen, ut si quid per diligentiam assequi possem, tua me flagitationis memorem fuisse comprobarem. Itaque Cupressum, & Pinum, & Populum, & pro corona Salsicem, & quadam alia, quæ funesta sunt, perquisivi, de quorum significatis commentariolum hoc ad te conscripsi. Illa vero meminisse debes, cum de coronis quæreretur, quibus cenotaphium cingere mus, respondi me, ex Salice, ex Moro, ex Caprifico & Loto demum ferta contextenda. Ex Moro, quoniam similem prudentiam tam juvenili ætate præ se ferebat, Ex Caprifico, quia cupiditatibus omnibus, quas innumeratæ ætas afferre solet, ipse jugum imposuerat. Ex Salice propterea quod summa erat adolescentem continentia præditus. Ex Loto, ad divinum ejus ingenium, & omnifaria doctrine studium: quorum quoque omnium rationes poteris ex hoc libello nostro cognoscere. Sed enim in his nihil forte novum tibi gratam tamen futuram spero industriam, quæcumq; esse poterit, meam, quod non contanter satis amico facere procurarim. Eslo igitur apud te nostri hoc amoris quæcumque monumentum: neque id horrore sit, quod senlia donamus: utpote qui Philosophus non minus rerum fines, quam ortus progressusq; sit contemplari solitus. Sed jam quid hæc sibi lignorum strues velit, inspiciamus.

DE CUPRESSO. CAP. I.

Cupressi significata apud Horum nulla sunt, apud Latinos & Græcos pleraque memorantur.

Nnnn

POLLU.